

МИНУЛЕ

Надто спекотно, щоб довго бути надворі. Від жару мокріє шкіра голови, піт збирається біля коренів волосся й у виїмці ключиць. Футболка липне до спини, руки почервоніли, а на стегнах з'являються недоладні пухирці під несамовитими сонячними променями. Занурюю пальці ніг у вогкий пісок. Босою ступнею відчуваю гострий укол мушлі.

Прошу, не дай йому поїхати без мене, думаю, я зроблю все, що завгодно. Мені потрібно, щоб він прийшов за мною.

Зі свого місця я бачу самий лише причал: з моря вирунають розхлябані дерев'яні дошки. Саме на них я ступила кілька місяців тому, коли прибула сюди, втомлена морською хитавицею. До них прив'язаний невеличкий яскраво-блакитний човен, який гойдається на хвилях. За якісь десять хвилин він вирушає, і я мушу бути на ньому.

Зранку, коли я прийшла сюди, на причалі було тихо. Тепер же тут метушиться група нетерплячих туристів, готових зійти на палубу. Хвиля накочується ближче, пісок під моїми п'ятами мокріє. Здригаюся, коли морська вода огортає кінчик пальця на моїй нозі.

Ще кілька хвилин. Всього кілька хвилин, і він прийде сюди.
— Рейчел!

Хтось — силует навпроти ясного неба — звіддала махає мені. Я піднімаю руку, щоб прикрити очі дашком долоні, і бачу,

що це Гелена. Вона йде швидко, майже біжить, і коли падає поруч, її груди важко надимаються, дихання збите. Її волосся вогке, від шиї і до ключиць тягнеться довга смужка білих кристаліків солі, що вже починають висихати і блищати на шкірі.

— Вони прийшли по нього, — каже вона задиханим, уривчастим голосом. — Зранку. Сьогодні.

Я тут же зводжуся на ноги й хитаю головою.

— Ні, — відповідаю.

— Але вони не знайшли його. Він поїхав. Вирвався.

Мені потрібен якийсь час, щоб усвідомити, щоб скласти звуки, які виходять з Гелениного рота, в щось хоч трохи зрозуміле.

— Ні, він не міг.

— Я була в маєтку. Там нікого нема.

— Ти брешеш.

— Ми ж знали, що це станеться, Рейчел. Ми знали, що врешті вони прийдуть по нього.

Вражена, кваплюся піти, збираю свої речі. Гелена відкриває рота, аби сказати щось, поки я тут, піднімає руку, ніби хоче мене зупинити, але тоді стримується. В цю мить вона нічого не може зробити, щоб втримати мене.

Сумки важко врізають у плечі, поки я йду пляжем. Взуття грузне у піску, зрештою я схиляюся і знімаю його. Викидаю геть, адже хочу відійти подалі від Гелени, на дорогу, ближче до нього. Я зупиняю автівку: місцевий чоловік виглядає децю стривожено, коли бачить босоногу дівчину з купою сумок. Торохкочу йому адресу й простягаю цілу пачку купюр — ціна квитка на човен.

— Прошу. Я заплачу вам.

Він хитає головою, ймовірно, остерігаючись мого розпачу, може, думає, що трапилося щось жахливе. За мить я згадую, що так воно і є.

— Не брати гроші. Я завезу тебе додому.

Поки авто спинається пагорбом і віддаляється від причалу, намагаюся опанувати себе. Роблю довгий, відчайдушний вдих через ніс, видихаю довгими, важкими порціями. Обличчя мокре, коли сльози докочуються до рота, то відчуваю, що на смак вони як море. Водій вивертає кермо так, як вміє тільки той, хто ріс на цих карколомних дорогах. Тоді він з тривогою вдивляється в дзеркало заднього виду.

— Все є добре? — запитує.

Я киваю.

— Все буде добре, — відповідаю. — Мусить бути.

Скільки разів я піднімалася на цей пагорб, щоб провести ніч там, у білосніжному будинку, скільки разів я повертала-ся додому рано-вранці, а в голові паморочилося? Пам'ятаю той перший раз, коли він прислав по мене машину, а я одягнула найкращу сукню, яку мала. Вона була біла й струмлива, я почувалася в ній мовби грецька богиня. Та, звісно, це було до. До того, як у літньому повітрі почали ширитися чутки, ніби перед неминучою зливою. До того, як на острові висадилася поліція в темній, похмурій супроти полудневого сонця уніформі. До того, як на берег викинуло понівечене тіло. Казали, що вона плавала там годинами до того, як її знайшли: шкіру поранило море, обличчя було вже не впізнати.

— Тут? — запитує водій.

Я киваю і витираю сльози зі щік.

— Так.

Лишаю сумки на узбіччі й біжу до дерев'яних дверей. Бачу, що вони відчинені. Він би ніколи не залишив їх так: без кінця турбувався, щоб навіть домашній бар був замкнений на ніч. Я гукаю його на ім'я, ступаючи в прохолодну тінь вестибюля.

На перший погляд, все як завжди: ось кована статуя на підставці, біля сходів – білий килим. Але в тарілочці біля дверей немає його ключів, більше немає піджака, що чекає, аби його накинули на плечі для вечірньої прогулянки. Кидаюся нагору й продовжую кликати його.

Поки доходжу до його спальні, вже ридаю, гортанно, наче тварина. Дверцята шафи відчинені навстіж. Сорочки валяються під вішаками, ніби їх згрібали в страшенному поспіху. Простирадла зірвані з ліжка, уламки розбитої лампи валяються на підлозі, наче у того, хто розбив її, не було часу прибрати. Двері на балкон прочинені, тож тонкі фіранки ліниво танцюють за вітерцем: абсурдно спокійна картина на тлі того безладу, що він лишив по собі.

У ту мить мені здається, що все має зупинитися. Світ досі крутиться. Сонце досі світить. Але ж його вже немає. Я лежу на животі на його ліжку й намагаюся вловити знайомий запах. Вдихаю з надією почути відголоски його гелю після бриття, та простирадла пахнуть лише порошком для прання. Я ридаю в незаправлену подушку, й байдуже, хто це почує. Мое тіло корчиться на його ліжку. Дім навколо мене і далі стоїть порожній й непорушний, наче в ньому роками ніхто не жив. Наче нас тут ніколи й не було.

ТЕПЕРІШНЄ

Спека нестерпна.

Вона пробирає аж до легень, лишає вологі сліди під одягом, облизує шкіру, піт тече смугами вниз по стегнах. Перед відпусткою я продепілювала ноги й дещо хвилювалася, як виглядатиме моя бліда шкіра під сонцем. Хвилювалася не тільки про це: я мала надію, що ця поїздка поверне іскру в наш шлюб. Натомість зараз дивлюся на свого чоловіка й відчуваю легку огиду. Під рукавами сорочки, яку він одягнув спеціально на наш останній вечір тут, розповзаються плями поту. Він дивиться на море, та я знаю, що він не може глянути на нього моїми очима. Для нього це міг бути будь-який краєвид у будь-якому місці світу. Для мене ж прибій пахне таємницями, а солоне повітря – незмінно обіцянками.

Море завжди нагадує мені про те літо, коли весь світ, здавалося, простягався переді мною. Пам'ятаю, як сиділа, зануривши пальці в пісок, перед неосяжним морем і відчувала, ніби весь всесвіт належав мені.

– Візьмемо ще вина? – запитує Том.

Хитаю головою.

– Я так втомилася. Попросімо рахунок.

Том киває і кличе офіціанта. Він завжди робить те, що я прошу. Колись мені це подобалося, це було втіхою після всього, що трапилося. Але тепер я не хочу, щоб він так робив. Краще б він

мав власну думку, яку б висловлював. Краще би був здатний мені відмовити. Здається, насправді я починаю боятися того, що можу зробити, якщо він не почне хоч інколи так вчиняти.

– Готова? – знову запитує.

«Я надто молода, щоб ось так почуватися», – думаю, але киваю й нахиляюся за сумкою. Між нами завжди є стільки неказаних слів. Тепер додасться ще трохи.

До квартири плентаємося мовчки. Прибережна лінія о цій нічній порі вже стихла. Сім'ї, які товчуться тут вдень, залишили в спокої магазини з надувними матрацами та ресторанчики з дешевим вином і піцою для дітлахів. На тротуарах повсюди розкинулися сліди вихідних: обгортки від бутербродів, покинуті пляшки з-під сонцезахисного крему. Ця частина містечка – територія туристів-сонцелюбів, що приїхали на відпочинок за дешевими путівками. Колись тихе узбережжя тепер забудоване готелями й барами з неоновими вивісками, бетонними спорудами, що от-от затулять собою погідне містечко на схилах пагорбів.

Коли Том пообіцяв забронювати гарне місце для нашої останньої вечері на острові, я сподівалася, що ми підемо куди завгодно, тільки не сюди. Приміром, в один із тих далеких від міста ресторанів, які горнутья до пагорбів чи скель і збудовані так, щоб скромно зливатися з краєвидом довкола, туди, куди ходять люди з тамтешніх вілл. Ми ж і так всю відпустку товклися за кілька кроків звідси – вилежувалися на рушниках на пляжі, а тоді напихалися по дорозі додому фетою й солоними оливками. Коли я зрозуміла, куди ми прямуємо, вхопила його за злегка вологу руку й витиснула із себе усмішку. Захоплено вигукнула:

– Яке гарне місце! – а тоді відважила йому легкий і вивірний поцілунок.

Він мав до болю задоволений вигляд. Мабуть, не варто було одягати улюблену літню сукню з тонкими бретельками, що натирали спалену шкіру.

Острів змінився, але і я також. Пам'ять – кумедна штука, вона надає місцям вартості, і з часом ця вартість тільки зростає. Чим далі від того літа, тим більше спогади про острів насичуються чарами. Пам'ятаю, як прибула сюди на човні: гавань купалася в солодкавому сьйві раннього вечора, а важезний рюкзак тягнув за плечі донизу. Пам'ятаю смак місцевого алкоголю і танці до болю в тілі, до моменту, коли воно ставало невагомим. Пам'ятаю смак його губ, жар його шкіри і відчуття, що якщо я не належатиму йому, то загину. З плином часу спогади про острів перетворили його на чарівний світ, де почуття були загострені аж до болю, а кожен день мав відтінок обіцянки.

– Чи ти думала, що я забув?

Часом я так глибоко занурююся в минуле, що не помічаю теперішнього. Зараз дивлюся на свого чоловіка й бачу, наскільки він радий сюрпризу, який влаштував. Пильно стежить за мною, очікує реакції.

– Це ж він, правда? Бар, де ти працювала?

Звісно, я миттю впізнаю його. Така ж халупа, як і колись: дерев'яні сходинки ведуть до приземкуватої будівлі, огорнутої відкритою терасою. Між внутрішнім і зовнішнім простором межа розмита: столи висувуються на терасу, від стін відлунює морський прибій. Двері тепер прикрашають вогники, де-не-де висять гірлянди квітів – квола спроба в якийсь невиразний тропічний стиль. Колись тут було значно неохайніше й більш людно. У минулому це місце здавалося більшим, ніби тут був сам центр гравітації, довкола якого обертався весь світ.

Я киваю: